

Institut
Jožef Stefan

R₄

Odsek
za reaktorsko
tehniko

Društvo jedrskih strokovnjakov Slovenije

Zakaj so raziskave in razvoj nujne in **kako** do trajnostne energetike

Nekateri nauki iz 65 let miroljubne rabe jedrske energije

Leon Cizelj

Vodja odseka za reaktorsko tehniko (R4) Instituta „Jožef Stefan“

Profesor jedrske tehnike, Fakulteta za matematiko in fiziko, Uni-LJ

Predsednik ENEN (European Nuclear Education Network)

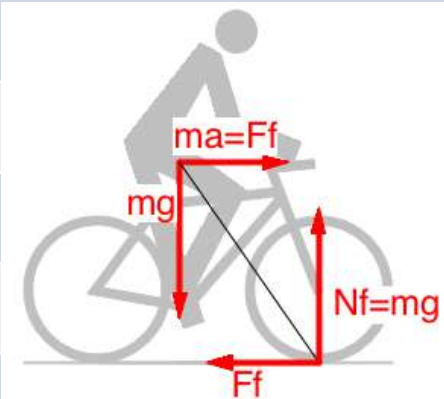
Javna predstavitev Društva jedrskih strokovnjakov Slovenije

Stališča in predlogi DJS glede osnutka Nacionalnega Energetskega in Nacionalnega podnebnege načrta NEPN

Institut „Jožef Stefan“, Ljubljana, Slovenija, 11.12.2019

Značilnosti kultur **vem zakaj** (Know-Why) in **vem kako** (Know-How)

vem zakaj (Know-Why)	Vem kako (Know-How)
Eizobraževanje, znanje	Usposabljanje, spretnosti,
Raziskovanje, radovednost	Izkušnje, potreba/povpraševanje
Raziskovalci → problemi	Industrija, zakonodaja → rešitve
Sodelovanje	Zaščitniško okolje (konkurenčnost)
Ustvarjalnost in Inovativnost	Konzervativno (upiranje spremembam)
Učenje na lastnih napakah	Preprečevanje napak
ODPRTOST, TRANSPARENTNOST	ZAPRTOST
Težko vzpostaviti in vzdrževati:	Enostavno vzpostaviti in vzdrževati
Strateško planiranje, komunikacija, sodelovanje	Sledenje trgu in pravilom
Dolgoročne investicije (.gov in .com)	

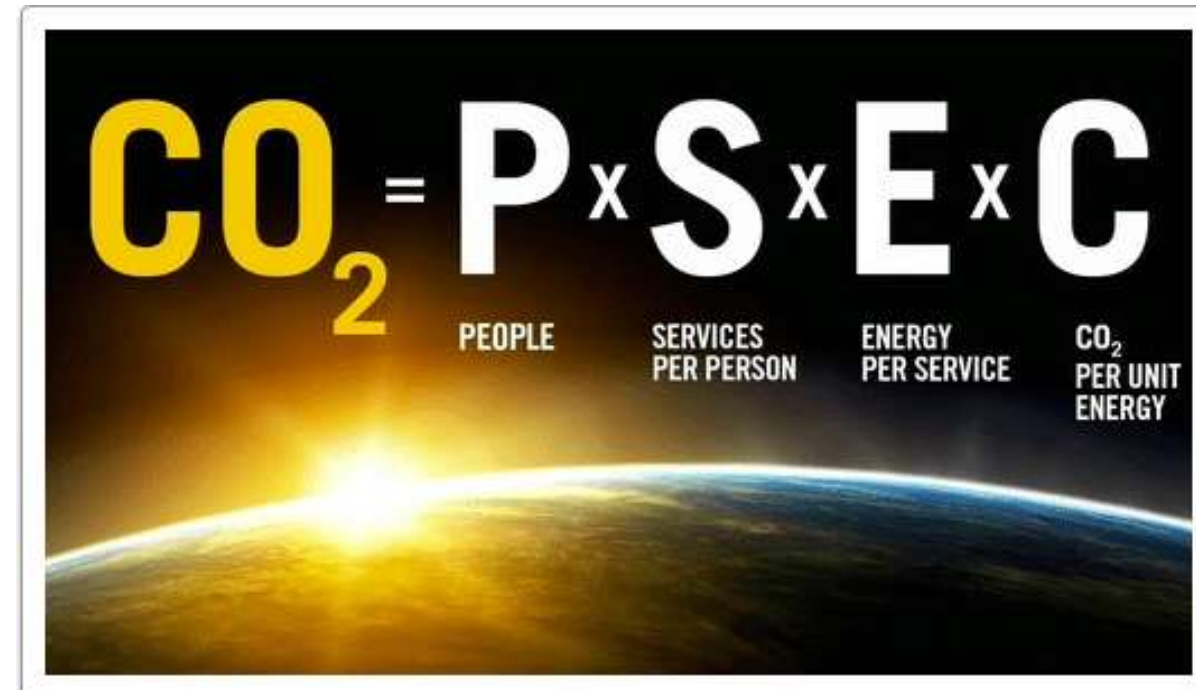
Motivacija (**zakaj**): 0 CO₂

Pariški sporazum (22.10.2018): 0 CO₂ iz energetike do 2050

Dekarbonizacija (**kako**) v energetiki še nima rešitve!

Enačba Billa Gatesa (dec. 2016)

<https://www.gatesnotes.com/2016-Annual-Letter>

Zakaj in kako v NEPN

Zakaj?

Cilji so odlični.

Kako?

Predlogi izvedbe tako močno fokusirani na **kako**, da izgubijo **zakaj**.

Verjetni vzrok:

Premočan vpliv kulture **kako**

→ zanemarljiv vpliv znanosti in raziskav.

Zakaj in kako v NEPN

Zakaj?

Cilji so odlični.

Kako?

Predlogi izvedbe tako močno fokusirani na **kako**, da

Verjetni vzrok:

Premočan vpliv kulture **kako**

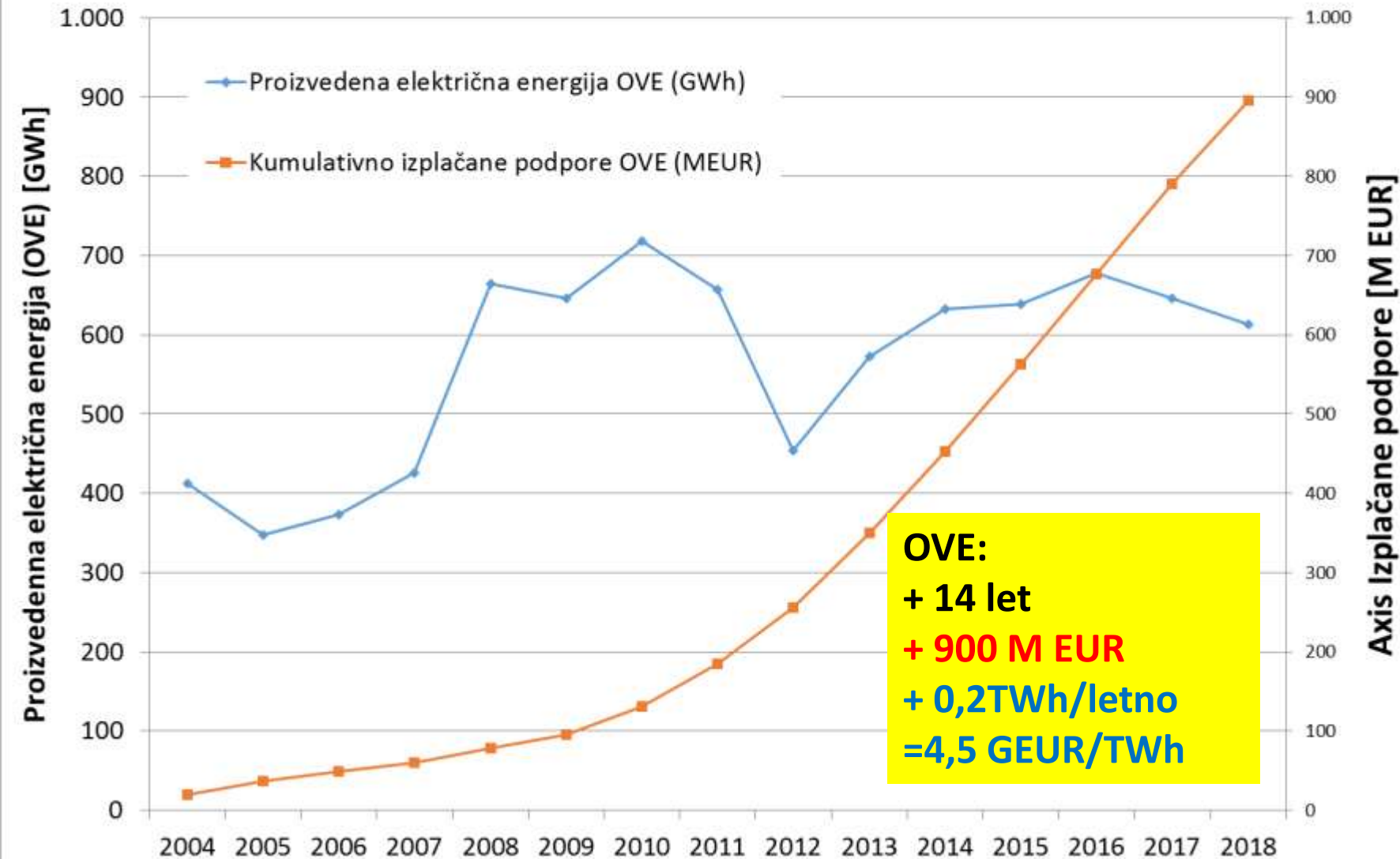
→ zanemarljiv vpliv znanosti in raziskav.

Stroški prevlade kako nad zakaj

Proizvodnja in podpore OVE v Sloveniji

OVE:
 + 14 let
 + 900 M EUR
 + 0,2TWh/letno
 =4,5 GEUR/TWh

TEŠ6:
 +1.400 MEUR
 +4,5 TWh
 =0,3 GEUR/TWh

JEK2:
 +5.000 MEUR
 +8 TWh
 =0,6 GEUR/TWh

vem kako in vem zakaj v energetske politikah

Nemčija 2017 **Kako** : **Zakaj** = **25** : **1**

Kako: Subvencionirana proizvodnja električne energije OVE

<https://www.ceer.eu/documents/104400/-/-/80ff3127-8328-52c3-4d01-0acbdb2d3bed>

187,4 TWh; **24,7G€**; **131,4 + razgradnja + odlaganje** €/MWh

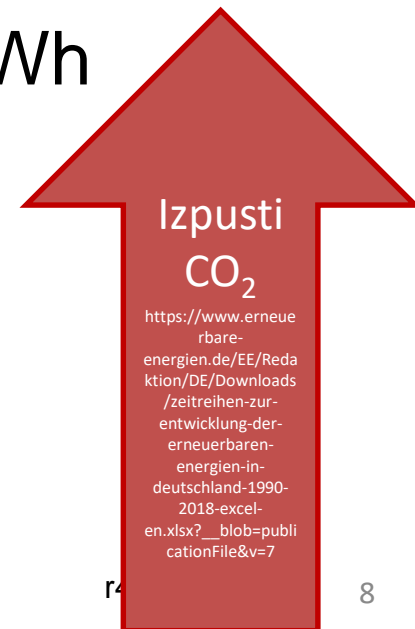
Zakaj: Raziskave (top-down: Zvezna strategija!)

https://www.erneuerbare-energien.de/EE/Redaktion/DE/Downloads/Berichte/bundesbericht-energieforschung-2018.pdf?__blob=publicationFile&v=6

Energetika: **1,01G€**; jedrska varnost 87,5M€

(572,5TWh → 1,78M€/TWh; 76,3 TWh → 1,2M€/TWh)

Predstavitev DJS o NEPN

vem kako in vem zakaj v energetske politikah

Slovenija 2017 Kako : Zakaj = 150 : 0

Kako: Subvencionirana proizvodnja električne energije OVE

<https://www.energetika-portal.si/statistika/statisticna-podrocja/subvencije-v-energetiki/>

0,95 TWh; **143,5M€**;

Zakaj: Raziskave (ARRS, **bottom-up**, ni državne strategije!)

<http://www.arrs.si/sl/analize/obseg01/>

Vsa področja: 148,2 M€; energetika? 4M€; jedrska en. 2M€

Protijedrska Avstrija za jedrske raziskave nameni >5M€ letno!

Izpusti

CO₂

http://nfp-si.eionet.europa.eu/Dokumenti/GIS/zrak/obremenitve/87_2_2_2052019.xls

Predlogi za dopolnitve NEPN

Poglavja o Raziskavah in razvoju

V poglavju 2.5 dodati:

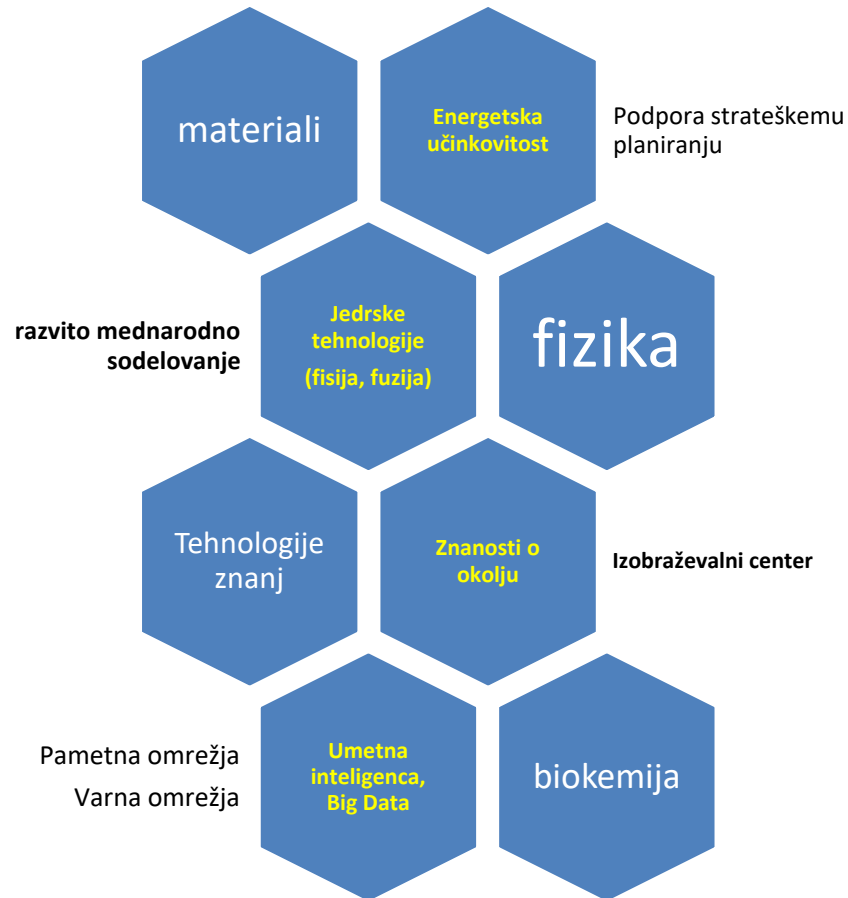
Slovenija kot **jedrski država mora poskrbeti za in stalno krepiti nacionalno jedrsko infrastrukturo**, ki v skladu z mednarodnimi pogodbami (pogodba EURATOM, konvencija IAEA o jedrski varnosti) zajema **visokošolsko izobraževanje, raziskave in upravne organe za nadzor nad varnostjo jedrskih objektov**.

V poglavju 3.5 dodati:

danes **Slovenija raziskave financira izključno** na predlog raziskovalcev, torej **'bottom-up'**. V prihodnje nujno potrebujemo tudi trajnostno sistemsko financiranje raziskav (v energetiki): **z nacionalno energetske raziskovalno strategijo podprt stabilen in dolgoročen sistem financiranja 'top-down'**.

Institut „Jožef Stefan“ in raziskave v energetiki

Idealno jedro za energetske raziskave:

- Nastalo z naravnim razvojem (**bottom-up**, radovednost)
- ~1000 zaposlenih
- Mednarodno vpeti in konkurenčni

Mogoče okrepiti s **Top-Down**:

- Strateške usmeritve in financiranje (.gov in .com)
- **Več sodelovanja** in manj konkurenčnosti med raziskovalci

Kratka zgodovina jedrske energetike (svet)

1938

Meitner in Hahn odkrijeta cepitev

1942

Fermi usposobi prvi reaktor (Chicago Pile)

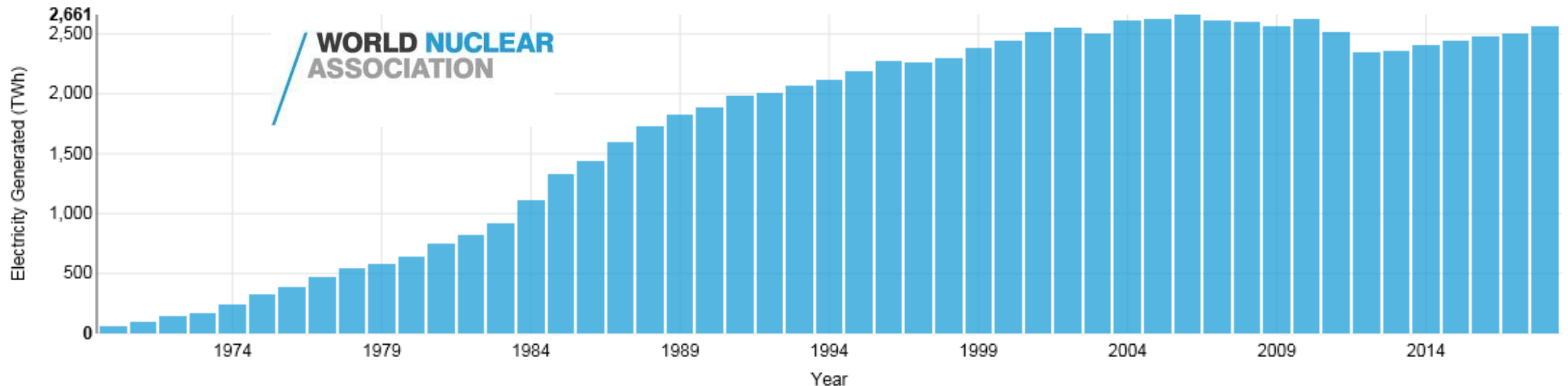
1954

Nautilus (ZDA) – 1. jedrska podmornica

Obninsk (ZSSR) – priklop 1. JE na omrežje

1957

Shippingport (ZDA) – 1. komercialna JE

Kratka zgodovina jedrske energetike (SLO)

